

Megjelen minden Szombaton
Előfizetési díj:
 Egy évre . . . . . 6 for.
 8 hóra . . . . . 4 " "
 4 hóra . . . . . 2 " "

FELVIDÉK

Hirdetések
 a legjutányosb áron közöl-
 tetnek:
 bélyegdíj: minden beikta-
 tásért 30. kr. fizetendő.

VEGYES TARTALMU HETILAP

az ung-megyei gazdasági egylet, az ung-szerednyei borászati társulat,
 és az ungmegyei takarékpénztár

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az előfizetési díjak, kéziratok, s reclamatiók a kiadó-szerkesztőhöz küldendők. Lakása Szobránczi utca 913 szám.

Első évi folyam

18. szám

Unghvár augustus 29. 1863.

Szózat

Unghmege lakosaihoz!

A szép magyar alföldet — egy egész országrészt, majd másfél ezer négyszög mértföld kiterjedésben — az ez évi folytonos szárazság végveszély s pusztulással fenyegeti. Arad, Bács-Bodrog, Békés Bihar, Borsod, Csanád, Csongrád, Szabolcs Szatmár, Temes, s Torontál, öszvesen: 11 vármegye áldott földje s az azt övedző szomszéd megyék róna határa, hol az előtt messze külföldi országok éléstára volt, most — pusztaság s kiellen! A megrepesztett s kiégett föld, hol előbb az ember szorgalma felesleg élelmet termelt önmaga s barmai részére; most hettekig sem tengeti el lakóit, a jövő termeléshez pedig vető mag nélkül hagyta azokat. Három millio emberkit eddig a verejtékével művelt mező jóléttel környezett, szorul most segélyre s ezenkint hagyja oda édes szülőföldét.

Az alföld büszkesége pedig: a szép gulya, a vad ménes, a gazdag firtü birka nyáj — minden gazdasági haladás emezemelyűi — nincsenek többé. A csekély maradékot, mit egy egész jövő évi termelés árán, vetéseinek lelegettetésével akart megmenteni a gazda az eléhezés, az elkotyvetéstől; most — naponként tizedeli az ujonnan kiütött marhavész!

S midőn ennyi inség s nyomor hallatára az egyesületek s egyesek, az egész Ország egyaránt emeli fel szavát a segélyezésre buzditandó; Ungh megeye gazd. egyesülete is f. é. Aug. 6-án tartott rendkívüli közgyűlésében közakarattal határozta el az alföldi inség enyhítésére szóval, tettel mindent elkövetni.

Tudjuk ugyan, hogy e megeye gabona termelése, egy párszeresesebb helyet kivéve, általában közlépszerű; a takarmányhiány pedig marhaállományunkat sok helyen veszélyezteti: mégis az alföldnél mindenesetre kedvezőbb helyzetünkben nyissuk meg sziveinket, Ungh megeye lakosai, a testvéri szeretet s könyörület érzelmeinek a közös haza egy szenvedő részének érdekében. Az inség jelenlegi enyhítését, megvagyunk győződve, nem lesz e megeyének lakosa, ki ne eszközölné közvetve segélyadományok, közvetlenül élelmezés, munkaadás által az éhezők részére. A felebaráti szeretet parancsolja, a vallás fennen hirdeti ezt. Azonban segélynek messzebbre kihatónak kell lennie; mert az inség aggasztóbb úto következményeiben, mint jelen pusztításiban. Hiteles adatok bizonyítják ugyanis, hogy sok helyt a termés a vetőmag szükségletet nem fedezi. A nyomor tehát, mit ez évben az aszály idézett fel, biztosan bekövetkezik jövőre; ha közös erőmegfeszítés a vetőmag készletet elő nem teremti. S csak

egy áldozatkészségben egyesült nemzet adakozása fedezheti az alföld roppant határ síkjainak vetőmaghiányát. —

Testvériség, emberbaráti szeretet, a haza közzgazdászati érdeke buzditson hát fel benneteket, Unghmegeye lakosai, a legtisztább hazafias áldozatokra! Minden rangu s rendű polgára a megeyének vetélkedjék buzditás s áldozatkészségben! Ne legyen senki e megeye határában, ki feleslegből ne juttasson az alföld inség-látogatotta vidékére. Gondolja meg kiki, hogy az ekép odaadott mag elvettévé, nem csak a föld barázdáiban; de a szenvedők sziveiben is hállásan fogamzik meg. Annyit a mennyit ajánljon fel a legszegényebb is a legszegényebbeknek adomány, segélykép; a kik pedig termésük egy részét nélkülözhetik, adják azt át, ha máskép nem, kölcsönül a nélkülözőknek. — S bármennyit adjon valaki ily célból, a haza oltárára felajánlott adomány lesz az!

A középosztály — a megeye nemesi, polgári s iparos osztálya — mint mindig, ragadja meg ez által is a kezdeményező szerepét. Ő, ki szorgalma s iparával a nemzeti vagyonosodást teremti elő, s vagyonából sokszor sokat ajánl fel a nemzet igényelte bármiféle áldozatokhoz; menjen előre a nemzet egy törzsének feleslegelésére az áldozatkészségben is. — S a főrangnak, kik főuri koronáikat terjedelmes birtokaik dús jövedelmeiből ragyogó fényvel övedzik körül, dícsőségüket, bizonytal ajánlataik nagyszerűségében, fogják keresni. — A népet pedig, mely boldogabb időkben a munkát s élelmet adó alföldön évenként részesült a szives magyar vendégszeretben, azt hisszük: könnyű lesz papjainak, tanítóinak nemes áldozatokra buzditani. A harang, mely Isten tiszteletére hívja fel a híveket, szólítsa őket a testvéri szeretet s könyörületre is; a szószékről, honnan Isten igéjét hirdetik, buzditás hangozzék a segélyezésre!

Ha mindehhez még reménylenünk szabad, hogy a koronai birtokokból, melyek a magyar korona fényének emelésére szánvák — már pedig a nemzeti nyomor enyhítése nem a legmagasztosabb dús fényt árasztaná-e a Sz. korona köré — ha ezen szép birtokokból is arányos segély hármlik az alföld vidékére; az Ungh megeyéből bár határai szűk körre szorítvák — a nemes áldozat-készségből mindnyájunk által juttatott segély s különösen vető mag az alföldnek hábar kis részére is áldást, élelmet s jobblétet árasztand.

Unghvárt Augustus 20-án 1863.

Az unghmegeyei gazd. egyesület nevében
 id. **Horváth Gábor**
 egyes. elnök.
Vezerle Zsigmond
 egyes. jegyző.

Néhány szó az alföldi inség érdekében.

Hazánk ezredéves története tanúsítja, hogy mióta nemzetünk Europai lak helyét elfoglalta, és ez által a szláv fajok szivébe élte magát *); — nemzeti életének, egyes rövid ideig tartó fénypontjait kivéve, mindig lételemért kellett küzdenie.

E folytonos küzdelem edzette a nemzet erejét oly szívóssá, — e küzdelem fejlette ki benne ősi erényeit, — és e küzdelem tette azt, hogy minden veszély közepette ha nemzeti léte fenyegettetett egygyé olvadt, — és nem volt vész, nem volt ellenség, melyen ne diadalmaskodott légyen az egybeforrt nemzeti akarat.

Sok csapás érte már e nemzetet, sok ellenség pusztított már áldott rónáin, de a jelen alföldi inséghez hasonlívó vészt, történelmünk még nem jegyzett sokszor véres lapjaira: mert itt az edzetterő, és bátor szivnek nem vértezett ellennel kell szembe szállni, hanem a fenyegett éhhalál borzadályos sápadt arcával!

Azért ha őseink küzdelmei állami létünkért folytak, — most az utódoknak fajunk megsemmisülése ellen kell küzdeniök.

Mert két millio magyar, — a ki még ma, a mult évek feleslegét emészti, vagy munkája után és könyör adományokból, szerte a hazában lézeng, a csapások legborzasztóbbikának az éhhalálnak néz elébe.

Nem céloim itt e szűk körbe, a jelentkező vész óvszereiről véleményt mondani, és meggátlására célzó indítványt állani elő, — mert jól esik lelkenek azon hit, hogy a Fejedelem, kinek magas őseit éppen e faj védelmezte vérrel és vagyonával válságos viszonyok közt, eredmény dúsán, — kormányja által megtéteti azt, a minék történnie kell, hogy az inség elháríttassék, és hogy megóvassék e faj, a következmények legborzasztóbbikától, melyek e század botrányára válnának.

A jelen helyzetnek van azonban egy olly oldala, melyen legbölesebb, és előrelátóbb kormányi intézkedés se képes segíteni, — ha azon a szeretet felebaráti könyör, és áldozat — készség nem segít. —

Értem a szegény munkás osztály, még nem munka-képes gyermekei ellátását.

Ez az mire kívánám fordítani a közfigyelmet, nem csak e megeyében, de ország-szerte is fontos állangazdászati szempontokat, — milyen nevezetesen, hogy ez a jövő generatio munka erejét és így a nemzeti gazdagság feltételeit képviseli, — melőzve; leginkább azért mert semmi sem érdemel annyi könyörületet, mint a gvá-moltalan gyermekek, kikről már Üdvezi-

*) Lásd Palaczky történelme

tónk mondá „ápoljátok a kisdede-
ket.“

Ezeknek érdekében kívántam felszó-
lalni és megíém szeretett kis hazám ne-
mes keblü lakóit — kik a nemes tettek és
áldozat-kétség példány-képei voltak min-
den körülmények közt, — fölkérni, nyissák
meg könyörületeségüknek nemes ösztönét
és fogadjanak családjukba, mindenki any-
nyit a mennyit tud, e munka nem képes
gyermekből.

Addig is, míg e részben az ungh-
megyei gazdasági egyesület közgyü-
lésén indokolt előterjesztést tennék, hogy
az ügyet felkarolva — tágasabb körbe ter-
jeszthesse az eszmét és maga részéről sza-
bályszerű eljárást állapítson meg, — a
szeretet és könyör nevében alázattal kérem
fel Unghmege minden rendü lakóit,
nyilatkozzanak e részbeni elhatározásukról
hogy mely család és hány gyermeket ké-
pes, vagy akar a jövő aratásig eltartani?
tehetik azt akár megyei lapunk a „Felvi-
dék“ hasábjain (hiszem, hogy nemes keblü
szerkesztője lapjában erre tért nyitand*)
akár szóval akár levél által hozzám (min-
den héten e célból Unghvárt leszek csütör-
tökön) akár gazdasági egyesületünk
vidéki választmányi tagjainál, kikkel együtt
működni szerencsém van, és kiket ezennel
tiszteltteljesen felkérek, hogy a nyomor
enyhítésére célzó munkálkodásuk közepet-
te, körükben kérdezzenek meg minden e-
gyes családot e részbeni szándokukról és

*) A legszívesebb készséggel. Ezuttal
azt is megjegyezzük, hogy megyénkbel egy
pár lelkes hazafi saját költségén ajánlkozott
az ily gyermekek átszálltatása végett — az
alföldre utazni.

Szerk.

ezekekről jegyzéket készítve, azt hozzám be-
küldeni sziveskedjenek.

Hiszem hogy e szent cél felé áldás-
dus lesz munkásságunk, mert minden egyéb
tekintetet mellőzve, jusson eszünkbe, hogy
sok századokon keresztül, évet évhez so-
rozva, mindig az alföld gazdag termése
az, a mi a felvidéknek élelmet ad. Viszo-
nozza tehát ez egyszer a felföld és ossza
meg darab kenyerét éhező testvéreivel.

Mert valamint igaz, hogy őseink kik-
nek vitésége e hazát szerezte, bölcsessé-
ge megtartotta, kiknek hibái a hazát
veszedelembé ejtették, de kik mindannyi-
szor, huzamos szenvedések árán is azt a
veszedelemből kiragadták, úgy mi utódok
csak a szeretet, könyör, és felebaráti ál-
dozat árán tehetünk hazánkért valamit.

Az Isten-ember mondá „szeresd
felebarátodat, mint önnön magad-
dat“ mondja most az összes nemzet: sze-
resd magyar testvéredet jobban
mint magadat.

Császlócz, 25 aug. 1863.

PETROVAY ÁKOS.

Az unghmegyei gazdasági egy- let felirata ó Cs. kir. apostoli Felségéhez.

Felséges Császárs apostoli Ki-
rály!

Legkegyelmesebb Urunk!

Alólirt egyesület mely Felséged legkegyesebb en-
gedélyéből Unghmege gazdasági érdekeit meg-
ovni hivatva van, azon meggyőződésselbátorkodik
legalázatosabban Felséged felé fordulni, hogy
előterjesztsei, az általa észlelt Unghmegyét

részletesen, de a szomszédságában fekvő ma-
gyar alföldi területeket a legnagyobb mérték-
ben lesújtó szárazságról Felséged legke-
gyelmesebb színe előtt vizshangra találand-
nak.

Felséges ur! Ámbár gabonatermésünk
a leginkább sujtolt vidékekhez képest türethető;
még is más évekhez alig egy harmadát teszi
rendes termésünknek. Szénánk, megyénk leg-
északibb részét kivéve, nincsen; legelőink pe-
dig kiégtek annyira, hogy marhaállományunk
— a felvidék ezen egyedüli pénzforrása — a
végelsoványodás szélén áll. Kukoricza s bur-
gonya ültetményeinkbe vetett reményünket is
megesorbitotta a folytonos nyári aszály. Me-
gyénk egyébkor részint pénzben behozott, ré-
szint a tömegesen aratás s eséplésre kivándo-
rolt munkás néposztálynak munka részét tevő
élet neműekkel fedezte gabona szükségletét a
szomszéd termékenyebb alsó megyékből. —
Jelenleg hiányaink pótlása s koreset forrásunk
megszüntével nagy gonddal nézünk jövő szük-
ségleteink fedezése elébe ugyan; de a célsze-
rű intézkedések az élelem s kereset nélküli
néposztálynak, mik közé főleg a külföldi vám-
vonaloknak a gabnára vonatkozó felfüggesztő-
sét lehet számítani, alkalmoszerű munkaelfog-
laltatása komolyabb aggodalmaknak elejét ve-
hetik. Azonban fűtermésünk tönkregyjtö a me-
geye gazdálkodási alapját rázkódtatja meg s o
vidéket legfőbb jövedelmi forrásától fosztja
meg. Itt igen kevés kivétellel, a birtok 2—3-da
mindenütt természetes kaszálló s legelő. Ez
képesítette a gazdát nagyobb állattenyésztésre
a mivel javíthatta kevés szántóföldet, a miből
pótolta pénzzükségletét az adó s egyéb kia-
dásainak fedezésére. A szénahiány, s legelő
szükség képtelenné tevén nagyobb részt a
megyebeli gazdákat marha állományuk kellő

TÁRGA.

Egy költő szelleméhez.

Dobó-Ruszkán Julius 31-én 1863.

Ha most élnél egykor zengő dalnok,
S megpengetnéd azt a kedves lantot,
Melynek hurján meghihletett lelked
Annyi öröm, s búbanatot zengett.
Ha most élnél: vajon elmondanád:
„Arany kalászszaal ékes rónaság....“

O mit érzett lelked a szent pereben!
Látván néped öröm-özönében...
Kiket lágyan a boldogság karja
Ugy ringata, mint gyermeket anyja.
— Forró szived hangos dobogása
Beléolvad a nagy boldogságba.

S midőn ekkor köny jöve szemedbe,
Nem túrléd le, mert mint igaz gyöngyör
Leragyogott a boldogság napja,
S sugarával játszodozott rajta...
S feleskölva felvivé az égbe,
Az Uristen színe elejébe...

Most, mint felleg a csillagos égre,
Nyomor szállott az alföldi térre...
S a boldogság nyitott kapujánál,
Mint a rabló, leselkedve őrt áll.
Rémes arca belátszik a házba...
És a jólét összezuzva, rázva.

S hol mint tenger, a kalász hullámzott,
A bus vándor pusztaságot lát ott;
Éhes barom lézeng a kopáron,
Vagy rágódik egy mult évi száron,
S ha elfogyott, lefekszik a földre...
S nem itt áll föl, ott marad — döngölve.

Bús gazdája botot vesz kezébe...
Ó mily sötét kebelének éje!
A boldogság fönmaradt emlék:
Mécsvilágként pislog még ez éjbe...
És e fény az, mi úgy fáj szívének —
Átrezgvén rajta — koldus-ének.

Ha most élnél egykor zengő dalnok,
S meghallanád azt a siró hangot,
Melynek minden legkisebb értelme
Az Uristen legnagyobb keresztje...
S látnád azt a halvány, vándor népet
Kerülgetve a nyomort, éhséget;

Büvös lantod, mely e népet zengte,
Fájdalmában tudom, megrepedne...
S forró szived, mely dobogott kéjben,
Megégne a fájdalom tüzeben...
Ime, most is kenyeret nyajt jobbam,
Keserű, mert könyeimmel sózom. —

De megveréd is e népet Isten!
Bocsáss meg, hogy kifakad a szívem;
Búban látni, aki imád téged,
Hogy is nem jájdule reá föl lelked...?
Ha nem fogyott még tenger kegyelmed,
Küld egy csepjét a magyar nemzetnek! —

Götes Lázár

Történelmi adatok.

Lehőczky Tivadartól.

IV.

Az 1702-től 1711-ig tartott Rákóczy féle
forradalom időszakában mind a felkeltek, mind
az ausztriaiak szedvén segítséget az országtól,
mennyit szenvedhetett hazánk, csak az kép-
zelheti voltaképen, ki a történelmet figyelme-
sen olvassa. — Szabadjon nekem itt ez ügyre
vonatkozólag néhány eredeti adatot közölni,
melyek napfényt ekkor még nem láttak.

I. Eszterházy Pálirata a me-
gyékhez. Illustrissimi sat. Salutem et offi-
cium nost. commendationem. Elhittük vette
kegyelmetek keglmes Urunk ö Fölséghe az
ujjonnan fogadandó Hajduk iránt emanalt
Parancsolattját, mellyeket is miképpen kelles-
sék fogadni, s — minémü Mundierunghok lé-
gyen ugyan ö Fölséghe keglmes Parancso-
lattyában denotalva vagyon. Kihez képes re-
ánk lévén az Fölföldj erigalando Regimentek
fölallitása bizattatva, a mundirungh iránt bi-
zonyos Sidóval ugy alkuttunk megh, hogy az
egész Regimentnek a Mundirungot a praescri-
balt mod szerint egy egy hajduknak pedig 18
forintért megh fogja szerezni. Arra nézve kkk
akaránk értésére adnunk, ezen végezésünk
szerint egy egy Hajduknak egész Mundirungért
a meghirt 18 ftokat maghok között kiszedni s
Bago s s y Pál oberster ur kezéhez szolgálta-
ny mentül elébb elne mulassa kegték, hogy eo
kglme ismént azon Sidónak kezéhez szolgálta-
tassa azon Pénzt: való ugyan hogy kegték is
megh szerezhetné ezen Mundierungot, de ha
nem ily színü posztó lenne, vagy edgyike a

fenntartására, ebből a jövőre kiszámíthatatlan károk fognak előteremni; jelenben pedig jövedelmük nagyobb részét emésztí fel.

A méltányosság, e megye jóléte érdekében bátorodik alólirt egyesület mindenekelőtt tehát az adó részletes elengedéseért járulni Felsőged elé azok részére, kik birtokuk egy s hozzá még nagyobb részéből semmi jövedelmet nem húzva, a jövedelem után kivett adót máshonnan volnának kénytelenek fedezni s ekkép vagyontökéjüket megsemmisíteni. Evvel párhuzamban legyen kegyes Felsőged az adónak katonai erővel történő behajtását is felfüggeszteni; mert sok, igen sok gazdaságot fosztott meg minden termény készletétől az adónak költséges alkalmatlan időbeni, (többnyire tavasz elején s nyár végén, midőn semmi eladni való még nincsen), s egyezserei hahajtása.

Az épen élelem s kereset nélküli nép osztály elfoglaltatására hatóságait Felsőged könnyen utalhatná itt, hol minden közlekedés hiányában (pedig egy Unghvártól Nyiregyház felé építendő vasut nemcsak a megye de a korona birtokok érdekét is nagyban előmozdítaná) a Tisza mielőbbi áthidalására vár, honnan a közlekedés könnyítésére Szabolcs felé országút volna azonnal építendő, s a Beszkitől Gallizia felé megkezdett út pedig bevégezendő lenne; itt, hol a korona javak tág területén ezer s ezer munkás kezét lehetne hasznosan foglalkoztatni.

A midőn pedig megyénk érdekét tartva szem előtt, Felsőged legmagasabb figyelmét magunkra irányozzuk; nem téveszthetjük szem elől a vallás s testvéri szeretet sugallta részvétet sem, mely azok érdekében is felszólalni készlet, kik még inkább sújtva a szárazság okozta inség által, Felsőged legkegyelmesebb gondoskodását e tekintetben leginkább s legelőbb megér-

demlik. — Értjük az alföldieket. Naponta látjuk megyénk területén áthajtani a lengyel határszél felé a kiaszott vidékek kiéhezett haromsordáit; nincs lét, hol messze vidékek lakói munkát, könnyű adományt ne kérnének hajlékunk előtt. Roppant lehet a nyomor, iszonyu az inség; hogy az azelőtt még a vidékünk szegénységét is keresettel ellátó gazdag vidék lakója elhagyta szülőföldét; elodázta magától potomáron hasznos évek fáradozásainak eredményét, szép marhaállományát. —

Nincs törvény-hozása, nincsenek megyei az országnak, kik Felsőgednek feltarva az összes nemzetközökhajtását, a bizonyos amugy is bekövetkező legelőszzerűbb intézkedéseiben a közvélemény kinyomatait láttatnák. Szabadjon azért ily rendkívüli körülmények, ily nyomasztó inség közepette a gazdasági egyesület körében az egyes polgároknak az Uralkodó magas figyelmét felhívni; mert hisz szenvedő polgártársaink sorsa kit érdekelhetne közelebből? Ez érzés készlet bennünket Felsőgedet legalázatosabban felkérni arra: miszerint kegyeskedjék legbölcsebb belátása szerint az inséget szenvedett megyéket gondoskodása alá venni, e tekintetben előterjesztett esedezéseiket legkegyelmesebben meghallgatván; ez bátorít fel azon hitre, Magyarország szárazság sújtotta vidékei nem juthatnak a végromlás szélére.

S midőn Felsőged uralkodói legmagasabb hivatását teljesíteni, s bölcs intézkedéseivel beláthatlan inség s nyomor elejét veszi, engedje meg egy uttal legkegyelmesebben, hogy egyesületünk segélyező egyletté alakulva, közös erővel működhessek a nyomor enyhítésén, közvetíthesse a sújtott vidékeknek a megyében bizonyos begyülemelő segélyadományokat s vetőmagot. —

Mik után Felsőged legmagasabb kegyei-be ajánlva magunkat maradunk.

Cs. kir. Apostoli Felsőgednek legalázatosabb szolgálai az ungmegyei gazd. egyt. nevében:

Id. Horváth Gábor
egyes. elnök.
Vezérle Zsigmond
egyes. jegyző.

Előleges értesítés

Az alföldiek felségelésére rendezendő műkedvelői előadások tárgyában.

A bizottmánynak sikerült e végre a vidéki egy mint városi műkedvelői művész-erőket összcállítani. — Miként a közéletben a segélygyengéd s jótékony kezektől üdítőbben hat; úgy e megye közönségének lelkes adományai is az inség enyhítésére a művészet közvetítésével nemesebb kifejezést nyernek. — E célt tartva szem előtt a bizottmány szavalati zene s ének részletekből egy őszhangzó hangversenyt rendez f. hó 30. Később vidéki s városi műkedvelők közreműködésével szini előadást akar létesíteni. — S miután a bizottmány az előadások külső rendezésében is a közönség finomabb műzslését kellőleg figyelni óhajtja, ez irányban megnyugtatólag intézkedett, midőn Kándó Kálmán urat a főrendezői tiszttel ruházta fel. — A közönség pedig, mely áldozatkészségét ez alkalommal műkedvelőinek művészetét által lelkesedés s gyöngédséggel övedzi körül, nagymérvbeni pártolása által, hisszük azt nagyszerűvé is teendő.

Unghvárt, August. 16.

A rendező bizottmány.

másikánál rosszabb, úgy az több accessoriu-mok is (állván acceptatioja Oberster uron) nem acceptálná eö kglme s Kegtek visszaadná a hjába való Expensákat nem tulajdonithatná másokk kegyelmetek hanem magokk; kívánván in reliquo éltesse az Isten kegteteket jó egösségben. Datum Kis Mar, die 18. Mens. Xbis Ao 1702. Amicus ad Officia parat. Paulus Eszterházy.

2. Illustrissimi sat. Salutem sat. Elhittük vette akkoraigh kgték keglmes Urunk eö Fölséghe Parancsolattját az ujonnan előállítandó Magyar Gyalogh Regimentek iránt melyeket miként s hogy köllössék fogadny s minemü Requiratumok köllössenek hozzája nem kétlyünk a Tek. Dicasterium is intimálta kegtékk. Hogy azért eö Fghe keglme Parancsolattja s instructioja fecundáltassék (reánk levén bizva a Dunantul és feülfeöldy Regimentek erectioja) mint hogy feles országos dolgokba való foglalatosságaink miatt, magunk reá nem érkezhettünk, bisztuk a dolgot Gróf Koháry Istvan uramra eö kgrére, hogy kegtékkel correspondeallyon. Arra nézve kegteteket akaránk praesent. requirálnunk, minthogy készpénzzel köllötik a mundyrungot megszerezny, kybenis hogy fogjatkozás ne legyen, valamely készpénzbeli summát eösszé szerezvén kegték, készen tartsa, mely irant dum et quando kegték említett gróf Koháry Istvány uramtól requiráltatni fogh eö kglme kezéhez terjesztve adminisztralhassa, hogy eleölállítván kgték a portak szerint repartiatl Hajdukat, készen találhassák mundirungjokat. In reliquo éltesse In jó egösségben Kegteteket. Dat Kis mar, die 4 9-bris Ao 1702. Paulus Eszterházy.

3. Az ellenpártbeliek kissé élecebben irtak a megye közönségéhez, a mint a következő levelekből kitetszik.

„Illustrissimi sat. Salutem sat. Jöllehet a Nemes Vármegyét ennek előtte is intimáltuk vala, hogy Ns. Vgye. viritim insurgálván, mennél felesbb számmal ment volna a Szathmári sánczba, hogy ott a Ns Országh kívántató szolgálatját hasznosan és szerencsésen folytatná és hogy azon sáncba levő Hadaink subsistentiájok lehessen, számkokra kívántató szena, abrak, vágó és egyéb Naturalékát adminisztrált volna a Ns Vgye; de a mint értjük sem az Insurrectio sem penigh azon intertentiora kívántató Naturalékk adminisztratioja iránt, mind eddig is parancsolatunkat nem effectualta. Azért most utolszor intimalyuk a Ns Vgyének, hogy ha a közügyek promotisját szereti, mennél felesbb számmal insurgálván, menyen a szatmári sáncba, az holott is mindenekben Tekintetes Ns. Vlö Budaj István, Gyeneralis Sztrázsa Mester és Hajdu Városi feü kapitány Hivünk. dispositiojatul függeni ügyekezzeék; nemkülönb az Insurrectionale mediumokat is, azon sánczba levő Hadaink számára adminisztrallya, hogy Hadaink élés dolgábul megfogjatkozván azon sánczból elszökni ne kényszeritessenek és fogyatkozás esvén Ns Ország szolgálatyában a miatt jövendőben a Ns Vgye ne okoztassék. Caeterum qactit. Dnes vestras feliciter valero desideramus. Ex Castris ad Agriam positis. Die 9. Marty Ay 1704 Amici ad off. Par. F. P. Rákóczy Joannes Pápai.

4. Illustrissimi sat. In Segisségéből a Had megfeleledvén, ide szállott! kihez képest a T. Ns Vgyének is akartam infirmalnom,

hogy mentül hamarabb compareallyon s mivel pedig a hadnak semmi élése nincsen, az élést is mentül hamarabb szálitassa, hogy a Had annak nem létele miatt el ne széledjen, mert arrul a T. N. Vgye nagy számadást fog adni s máskint is penigh kemény Executiót fogok kényszeríteni bocsátanom, kire nem örömet fakadnék. Ceter. me commendans favori, maneo Servus obligatus. Dat. in Castris ad Majtin positis 24. Junij 1704. Steph. Buda y. —

Ki parancsolasz . . .

Ki parancsolasz förgetegnek,

Hegynek, völgynek és tengernek,

Kinek parancsszavára a

Föld sarkai is reszketnek, —

Kinek kezében annyi

Erő és hatalom vagyon,

Parancsolj az én szívemnek,

Hogy ne szeressen oly nagyon.

Dobrow László

Egy séta a vadas kertben.

Unghvár Augst hó...

A mult napokegyikén oly melegség volt hogy egy pápaszemes barátomnak, ki déltájban a nagyhidon sétált, az égető napsugarak a szemöldökét kezdték perzselni. Ezen forróság s a városi nagy por elől menekülni kívánván különben is komoly gondolatokkal lévén eltelve; siettem a szabadba. Valóban, kik határos dolgokat akarnak irni olvasóknak ne menjenek messze mérföldekre, tengeren túl tárgyaik megválasztásával! maradjanak itthon. Irják le azon kis kőrt, melyben születünk, játsztunk, — sirtunk, nevéttünk; valóban kedvesebb tárgy egy nagy-fluderi séta, hol a víz-esésnél megállapodva, egy kis adag képzelettel a niagara zuhatagjánál találhatja magát akárki; — kedvesebb tárgy a vadas kert platánok alatt ülve halgatni a jó zenét mint sem Austráliáról — hol a galambkék, a kutya nem ugat, a tónak szárnyai vannak hosszasan irni. Ismerek egy itteni barátomat ki az Ararat hegyet, hol Noe apánk bárkája zátonyra akadt, ugy le tudja irni mint ha ott született volna, — s ha arra híná fel őt az ember: irná le a Domb-alja utcát, ugy a mint van, fogadni mernék, hogy megakadna, vagy legalább is boulevardot állítana elő... De térjünk a dologra. Kiérvén a szabadba, midőn a vadas kert felé intézém lépteim, egy farka kopóktól kísérve két ismerős vadászszal találkoztam, kik csak-nem erővel akartak magokkal vinni el, megköszöntem szépen! — nem vagyok jáger — ámbár nemes szenvedélytök igen tudom méltányolni s helyeselni. A mi engemet illet, nincs az a nyulbőr kereskedő, ki azt merné állítani, hogy valaha oly nyulnak a bőrét árulta volna, melyet én lőttem, s nincsen az a gourmand, ki avval dícselkedheték, hogy egy általam, elejtett sneffnek a legdelicatabb részét megette volna. De annál nagyobb szerencsém volt — igen régen volt — egy valódi „vadaskertben“ hol hasonlóképpen özikék s galambok tartózkodnak, de azok fajtájából, kik emberi hangon szállalnak meg ha közelükbe jutunk, s többnyire minket lönek meg, nem mi őket! Hagytam őket tovább menni, magam pedig minden háborítás nélkül betértem a vadaskertbe, ottan most is kedvenc helyemre a platánok alatti fa-padra leültem, dacára annak hogy-vasárnap lévén-csak kevesek által volt látogatva.. (pedig a hely oly szép, levegő oly üde hogy megérdemelné miszerint a város szépei által gyakrabban látogattnak). — Körülnéztem... igen kevesen voltak. — Láttam egy vaskos magas urat egy kis barna hölgygyel karöltve sétálni — utánok egy fiatal uracsot egy júnói természetű hölgygyel a mint élénken ársalogva tovább haladtak; — nem messze tőlem a szomszéd asztalnál egy szerelmes fiatal pár ette a Salamit s itta a Szolyvait, — hogy szerelmek voltak azt onnan gyanitom mert igen némán ültek, már pedig, tetszik tudni, a szerelem-kivált ha fejlődésben van — rendesen némává teszi az embert, csak akkor válik csacsává, midőn bizonyos lesz sorsa fölött. — Kár hogy zene nem hangzott sehonnán — — így tehát magamba ülve, egészen elmerengtem... lelkem előtt elvonultak a mult idők élvei... a vadas kertnek ezen öröm-napjai... midőn a „Cultura“ boldog idejében, két zene-

kar mulattatá a sétáló, táncoló, dalló, evő vendégeket; midőn a kert csak ugy hemzsegett a mindenféle branchu és rendü aszszonyság — s uraságoctól, — a társalgási nyelv pedig bábeli volt... elmúlt, elmúlt... Hát azon ur ki egy kanál levest, kivált ha még vagy lat tál járult hozzá, gyönyörűsége hangjával oly remekül tudott „jó d-lérozni“ hogy az ember szinte a csorda között hitte magát lenni, hová lett? eltűnt eltűnt... mint minden a világon minden minden mulandó! csak a változatosság állandó!!

Ezen gyönyörűsége reflexiok után midőn felkelni s haza felé indulni akarék: azon fent említett szép hölgyet a fiatal uracs társaságában-látom felém közeledni „Ah — szölla ő hozzám — kegyed itt? mily kellemes meglepetés! nagyon örvendek hogy viszont láthatom, emlékszik-e még, kegyed a három év előtti páli bála... Ha emlékszem-e? — azon táncvigalom emlékei örökké lelkemben vésvek — magyaros gyönyörű öltözékét kegyednek mint ha most is látám, leirni is tudnám, annyira hű emlékembe van, — „Halljuk, halljuk, szölt ő nevetve, stréfának véve beszédem — „Tehát hallja: — gyönyörűsége szöke fejét, egy kék-gyöngyökkel kivarott pürta ékesíté, — karsu derekát, — egy fekete bársony váll, — ezüst zsinorral letűzve — köríté; melyhez a fejér tarlatanból készült szoknya pompásan illett, — — nemde, ugy volt öltözve kegyed? „Bravo, bravo igen helyes, s most jutalmul-mivel oly hű emlékezete van, — nyujsa karját önnek társaságában akarok bemenni a városba“ karomat ajánlva s miután a kertnek szébb s árnyasabb helyeit bejártuk volna, beértünk a városba, hol elváltunk, — s aztán még sokáig gondolkotam az áthatatlanságról, ... a zsarnok divatról... mely szépmemknél kiszorítá a magyar öltözéket, hozván helyébe egy másikat, melynek francia neve (hcszu) lebernyü.

Vilmai.

—Folyó hó 24. az alföldiek felsegélésében tartott megyei gyűlés határozata szerint: „A „Felvidék“ szerkesztője, s tulajdonosa Bánócy Ferenc színjátékok és szavalati előadásoknak alkalmas időbeni rendezése s az ebbeli jövedelemnek valamint a netán szerkesztői hivatalánál letéteményezendő adományoknak a központi bizottmányhoz leendő bekezdésére szintén felkértek.“ Lapunk szerkesztője, mint a műkedvelő társulat igazgatója már ezen határozat hozatala előtt 6 előadásra tette meg a szükséges intézkedéseket, s e hó 23. tartott első előadás 50 ft. tiszta jövedelmét a Pesti Napló t. szerkesztőségéhez a színházi gondnok fel is küldötte: szívesen megfelel tehát ezen határozatnak.

Vegyes hírek s ujdonságok.

(A legelső s legnagyobb ujság az, hogy a mult napokban igen szép, s majd két egész napig tartó esőnk volt; azóta a levegő tisztább és hűvösebb.

(A Folyó hó 30. az alföldiek felsegélésére tartandó hangverseny alkalmára Thaly Kálmán jeles ifju költőnk, egy unghvári segély-dal című gyönyörű költeményt szerzett, mely költeményt Vezzerle Zsigmond fogja szavalni.

(A helybeli főgymnásiumi tanári kar egyik kitünő s tiszteletben álló tagja Siebert Ede tegnapelőtt lépett boldog házasságra Jaczencsák Mária kisassz nyival.

(Ugyan azon alkalommal vezeté oltárhoz Nehrebeczky György megyei főjegyző, Krucsovics Nathalia kisassz szonyt.

(Az uzsoki templomot mint onnan t. levelezünk írja folyó hó 16 és 17. közötti éjjel kirabolták.

(Varannón az alföldiek felsegélésére hangverseny rendeznek. —

(Az alföldről egy oly ifju kinek módjában nincsen felsőbb iskoláit folytatni, egy jó lelkü emberbarátnál egész ellátást ingyen kaphat; a ki e nemes ajánlatot igénybe akarja venni, jelentkezzék szerkesztőségünkkel. —

* Ubrizsen 3. ember halt meg viziszonyban.

* Petrás Gusztávné sz. Gyöngyössy Ilka f. hó 26. jobblétre szenderült. Áldás hamvain!

(A leghíresebb szamocza fajok kaphatók és pedig:

100 db. Szécheny emléke melynek egy egy gyümölese egy latot nyom. — Gróf Eszterházy szempezi kertjéből, továbbá

100 db. magyar kertészeti társulat csarnoka végre

100 db. kertész hölgyek nevezetű. — Az elültetésre nézve Plathy István ur illető helyről nyert utasítással, bárkinék szívesen szolgál, s általa a megnevezett fajokból is szereshetni. —

— Országos vásárunk f. hó 31. fog megtartatni.

— A fővárosi lapok gyakran hivatkoznak a „Tárogató“ helyett a „Felvidékre“, legközelebb a „Pesti Napló“ és „Független“ szinte lapunkból vették át azon hirt, hogy Bereghben a muzsai hegy lábát (?) turt ki magából. — Mi ezt nem irtuk.

Sajtó hiba. Mult számunkban az alföldiek felsegélésére adakozók között Szalgháry Györgyné után hibásan áll 1 kr. 1 ft. helyett.

— Özvegyi József tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy új eukrasz boltját f. hó 29. teljes berendezéssel megnyitandja.

SZÍNHÁZ.

Folyó hó 23. az alföldiek felsegélésére, a helybeli műkedvelő társulat által adatott: „A Pártütők“, Az előadás sikerült, de a darab kissé unalmas volt; — a közreműködők: Ambrózy Mariska, és Zsófia, Kelemen Ilka sat. igen jól játszottak. — A tiszta jövedelem 50 forint a Pesti Napló utján az országos gazdasági egylethez küldetett. —

Holnap f. hó 30. az alföldiek felsegélésére nagyszerű

Műkedvelői Hangverseny rendeztetik.

Hirdetés.

Unghmegye központi fősztolgabirósága részéről ezennel közhírré tétetik; hogy Unghvár városában a Teleki utcán 519. szám alatt helyezett néhai Ruttner György örökösének tulajdonához tartozó ház részben a nevezett örökösök közös kívánatuk, részben pedig egy azok közötti kiskoru árva nevében a megyei Törvényszék mint gyámhatóságtól kifolyt engedély következtében közárverés utján eladandó lévén, arra határidőül f. évi szeptember hava 9-ik napja tüzetett ki. —

Mihez is az árverelni kívánók kellő bínat pénzzel ellátva azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árverési feltételek ezen bíróságnál megtekinthetők.

Kelt Unghvárt augusztus 9-én 1863.

MISLINSZKY JÓZSEF

Tettes Unghmegye közp. főszgbja.

Felelős szerkesztő s kiadó-tulajdonos Bánócy Ferenc.

Unghvárt, Jáger K. betűivel.